

TOMASZEWSKI ROMAN (1935-2003)

Urodził się dnia 24 listopada 1935 roku w Łodzi. Był drugim dzieckiem Ksawerego i Marty Tomaszewskich. Dwójka rodzeństwa to: Remigiusz (ur. 1933, zm. 2000) i Marta (ur. 1938). Ojciec pochodził z rodziny rzemieślniczej, w której większość osób utrzymywała się z rzeźnictwa. Przed wybuchem wojny w 1939 roku Ksawery Tomaszewski pracował w dużym rodzinnym zakładzie rzeźnickim należącym do jego wuja Włodarskiego. Matka natomiast zatrudniona była w charakterze włóknarki w jednym z łódzkich zakładów odzieżowych. Trudne lata okupacji rodzina Tomaszewskich przeżyła w Łodzi. Szczególnie dramatyczny był okres, kiedy Niemcy aresztowali ojca. Spędził on dziewięć miesięcy w więzieniach w Łodzi i w Sieradzu za nielegalny przewóz mięsa.

Po oswojeniu w 1945 roku w mieście nadal panował głód. Po roku trudnej egzystencji Roman Tomaszewski z całą rodziną przeniósł się do Stawiszyna, gdzie zamieszkał w rodzinnym domu ojca. W Stawiszynie Ksawery Tomaszewski nie mógł prowadzić rodzinnego zakładu masarskiego, ponieważ wszystko zostało upaństwowione. Zajął się uprawą ziemi, którą dzierżawił zapewniając utrzymanie nie pracującej żonie i dzieciom.

W 1946 roku Roman Tomaszewski rozpoczął naukę w szkole podstawowej w Stawiszynie. Po ukończeniu pierwszej klasy. Za dobre wyniki w nauce po ukończeniu pierwszej klasy oraz opóźnienie w latach szkolnych z powodu wojny został automatycznie przeniesiony do klasy trzeciej. Szkołę podstawową ukończył w 1951 roku. W tym samym roku rozpoczął naukę w Liceum Ogólnokształcącym TPD w Kaliszu, dokąd codziennie dojeżdżał ze Stawiszyna. Po zdaniu matury w 1955 roku został powołany do służby wojskowej. Początkowo pełnił ją w jednostce wojskowej w Żarach koło Żagania. Później został przeniesiony do wojskowej drużyny piłki nożnej. Dla Romana Tomaszewskiego piłka nożna ważna była przez całe życie. W latach młodości grywał w piłkę jako zawodnik m.in. w klubie LZS „Pogoń” Stawiszyn.

Po zakończeniu służby wojskowej postanowił dalej kontynuować naukę. Pomimo że początkowo zamierzał studiować na Politechnice Gdańskiej (budowa statków), zdał egzamin wstępny na Uniwersytet Łódzki i 1 października 1957 roku został studentem historii na Wydziale Filozoficzno-Historycznym. Po ukończeniu studiów w 1963 roku uzyskał tytuł magistra historii i otrzymał ofertę pracy w Liceum Ogólnokształcącym w Gostyniu. Z miastem tym związał się już do końca życia.

Jeszcze podczas studiów w 1962 roku, przebywając w Stawiszynie, Roman Tomaszewski poznał młodą dziewczynę pracującą w sklepie, Jolantę Napruszewską. Dwa lata później Jolanta i Roman zawarli związek małżeński. Małżonkowie osiedlili się w Gostyniu i tu narodziły się im dzieci – Jarosław i Przemysław.

W dniu 13 marca 1964 roku rozpoczął pracę nauczyciela historii i propedeutyki nauki o społeczeństwie w Liceum Ogólnokształcącym im. Ziemi Gostyńskiej w Gostyniu. Pracował w tej szkole do 1998 roku. Zawsze skromny i pełen kultury osobistej, szybko zdobył sobie wdzięczność młodzieży i kolegów w gronie pedagogicznym. W trosce o poziom nauczanych przez siebie przedmiotów uzupełniał wiedzę, uczestnicząc w różnych formach doskonalenia zawodowego. Wielu uczniów Romana Tomaszewskiego brało udział w konkursach i olimpiadach zdobywając wysokie lokaty. Przykładowo uczennica Marzena Szmyt została laureatką VI Olimpiady Historycznej, a uczeń Łukasz Dreczka finalistą XXII Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym.

Roman Tomaszewski aktywnie włączał się w życie szkoły organizując apele, prelekcje i odczyty o tematyce historycznej. Swoją wiedzę prezentował również na sesjach popularnonaukowych: „Kopernik”, „Odbudowa państwa polskiego”, „Gostyń i gmina”. Utrzymywał ścisłe kontakty z środowiskami naukowymi, szczególnie z historykami z poznańskiego Uniwersytetu Adama Mickiewicza z profesorami: Antonim Czubińskim, Stanisławem Sierpowskim czy z Karolem Olejnikiem. Należał do Gostyńskiego Towarzystwa Kulturalnego. Był jednym z organizatorów historycznego „Pochodu Wieków”, który odbył się z okazji 700-lecia Gostynia w 1978 roku.

Roman Tomaszewski aktywnie działał politycznie. W latach 1984-1988 był radnym miasta i gminy Gostyń pracując jako zastępca przewodniczącego Komisji Oświaty i Wychowania. Przez wiele lat opiekował się młodzieżą ze szkolnego koła Związku Socjalistycznej Młodzieży Polskiej. Był organizatorem i wychowawcą letnich obozów Ochotniczych Hufców Pracy dla młodzieży licealnej. Pracował także jako kurator dla nieletnich.

Po przejściu na emeryturę nadal działał aktywnie. Mógł w pełni oddać się swojemu hobby. Zwiedzał Europę, interesował się sportem. Przede wszystkim jednak zajął się badaniem dziejów Gostynia i okolicy. Z historią regionalną zetknął się po raz pierwszy w roku 1978, publikując kalendarium miasta. Kilkanaście lat później ponownie powrócił do tego tematu. Na łamach „Gazety Gostyńskiej” zamieścił po raz drugi kalendarium grodu nad Kanią, jednakże znacznie bardziej poszerzone. W 1994 roku w jubileuszowej publikacji ukazało się jego autorstwa obszerne kalendarium Gimnazjum i Liceum w Gostyniu. Dwa lata później spod tego samego pióra wyszła monografia miejscowej cukrowni. Krótco potem Roman Tomaszewski zajął się badaniem losów mieszkańców Gostynia i okolicy w latach 1918-1945. W „Grabonoskich Zapiskach Regionalnych” opublikował artykuł o udziale Gostyniaków w powstaniach śląskich i w plebiscycie na Warmii i Mazurach. W 1997 roku rozpoczął kwerendę źródłową, a dwa lata później zamieścił w „Gazecie Gostyńskiej” pierwsze informacje o gostyńskich uczestnikach wojny polsko-bolszewickiej. W rezultacie w 2003 roku została wydana książka „Wysilek militarny i materialny mieszkańców ziemi gostyńskiej w walkach o kształt granicy wschodniej II Rzeczypospolitej (1918-1920)”. Od 2002 roku na łamach „Nowej Gazety Gostyńskiej” publikował życiorysy gostynian, którzy we wrześniu 1939 roku stanęli do obrony Ojczyzny. Zdążył opracować ponad 200 biogramów.

Roman Tomaszewski zmarł 6 marca 2003 roku w szpitalu gostyńskim.

W uznaniu zasług był wielokrotnie nagrodzony i odznaczony: Złotym Krzyżem Zasługi nadanym przez Radę Państwa (1985), Nagrodą II stopnia Ministra Oświaty i Wychowania (1978), Nagrodą Kuratora Oświaty w Lesznie (1984), Nagrodą Dyrektora Szkoły (1989, 1992, 1994). W 2003 roku, już pośmiertnie, otrzymał najwyższe gostyńskie odznaczenie honorowy Laur Gostynia.

BIBLIOGRAFIA PRAC ROMANA TOMASZEWSKIEGO

WYDAWNICTWA ZWARTE

T o m a s z e w s k i Roman, *VII wieków Gostynia – kalendarium*, [w:] *700 lat miasta Gostynia 1278-1978. Informator*, Gostyń 1978, s. 9-11.

T o m a s z e w s k i Roman, *100 lat Cukrowni „Gostyń”*, Gostyń 1997.

T o m a s z e w s k i Roman, *Wysilek militarny i materialny mieszkańców ziemi gostyńskiej w walkach o kształt granicy wschodniej II Rzeczypospolitej (1918-1920)*, Gostyń 2003.

ARTYKUŁY

Tomaszewski Roman, *Dzieje Gostynia. Kalendarium*, „Gazeta Gostyńska” 1993, nr 6, s. 43; nr 7, s. 45; nr 8, s. 35; nr 9, s. 31.

Tomaszewski Roman, *Gimnazjum i Liceum w Gostyniu. Kalendarium*, „Gimnazjum i Liceum w Gostyniu”. Jednodniówka, Gostyń 1994, s. 10-17.

Tomaszewski Roman, Grzeskowiak Andrzej. *Nasi Olimpijczycy*, „Gimnazjum i Liceum w Gostyniu”. Jednodniówka. Gostyń 1994, s. 19.

Tomaszewski Roman, *Stanisław Franciszek Karłowski (1879-1939)*, „Gazeta Gostyńska” 1998, nr 13, s. 34.

Tomaszewski Roman, *Edward Bronisław Potworowski (1885-1939)*, „Gazeta Gostyńska” 1998, nr 15, s. 33-34.

Tomaszewski Roman, *Zygmunt Psarski (1886-1954)*, „Gazeta Gostyńska” 1998, nr 17, s. 34.

Tomaszewski Roman, *Mieszkańcy ziemi gostyńskiej a powstania i plebiscyt na Górnym Śląsku (1919-1921)*, „Grabonoskie Zapiski Regionalne” 1998, nr 8, s. 71-83.

Tomaszewski Roman, *Dobrogost Lossow (1872-1949)*, „Gazeta Gostyńska” 1998, nr 20, s. 33.

Tomaszewski Roman, *Oni walczyli na Wschodzie*, „Gazeta Gostyńska” 1999, nr 17, s. 39; nr 19, s. 37; nr 20, s. 39; nr 22, s. 41; nr 23, s. 41; nr 24, s. 43; nr 25, s. 39; 2000, nr 1, s. 35; nr 2, s. 37; nr 3, s. 41; nr 4, s. 41; nr 5, s. 41; nr 6, s. 41; nr 7, s. 41; nr 8, s. 55-56; nr 9, s. 47, 49; nr 10, s. 47, 49; nr 11, s. 43, 45; nr 12, s. 49; nr 13, s. 49; nr 14, s. 47, 49; nr 15, s. 47, 49; nr 16, s. 47, 49; nr 17, s. 47, 49; nr 18, s. 47; nr 19, s. 47, 49; nr 20, s. 47, 49; nr 21, s. 47, 49; nr 22, s. 47, 49; nr 23, s. 47, 49; nr 24, s. 47, 49; nr 25, s. 61; 2001, nr 1, s. 43; nr 2, s. 43; nr 3, s. 43, 45; nr 4, s. 43, 45; nr 5, s. 43.

Tomaszewski Roman, *Piotr Laurentowski (1899-1964). Żołnierz i bibliotekarz*, „Gazeta Gostyńska” 1999, nr 21, s. 39, 41.

Tomaszewski Roman, *Wawrzyniec Skorupka (1896-1971) – rolnik, działacz społeczny, pamiętnikarz*, „Gazeta Gostyńska” 2000, nr 18, s. 49.

Tomaszewski Roman, *Żołnierze Września 1939 roku*, „Gazeta Gostyńska” 2001, nr 7, s. 45; „Nowa Gazeta Gostyńska” 2001, nr 1, s. 53; nr 2, s. 45; nr 3, s. 43, 45; nr 4, s. 39; nr 5, s. 45; nr 6, s. 35; nr 7, s. 37; nr 8, s. 37; nr 9, s. 37; nr 10, s. 33; nr 11, s. 31, 33; nr 12, s. 33; nr 13, s. 33; nr 14, s. 33; nr 15, s. 33; nr 16, s. 33; nr 17, s. 33; nr 18, s. 41; nr 19, s. 53; 2002, nr 1, s. 33; nr 3, s. 33; nr 4, s. 33; nr 5, s. 33; nr 6, s. 45; nr 7, s. 33; nr 8, s. 33; nr 9, s. 33; nr 10, s. 33; nr 11, s. 33; nr 12, s. 33; nr 13, s. 33; nr 14, s. 32-33; nr 15, s. 33; nr 16, s. 33; nr 17, s. 33; nr 18, s. 32-33; nr 19, s. 32-33; nr 20, s. 32-33; nr 21, s. 33; nr 22, s. 33; nr 23, s. 29; nr 24, s. 33; nr 25/26, s. 45; 2003, nr 1, s. 29; nr 2, s. 29-30; nr 3, s. 29; nr 4, s. 29; nr 5, s. 33; nr 6, s. 29; nr 7, s. 29-30; nr 8, s. 45; nr 9, s. 29; nr 10, s. 29; nr 11, s. 29; nr 12, s. 29; nr 13, s. 29.

Tomaszewski Roman, *Stanisław Rostworowski. Żołnierz i społecznik*, „Nowa Gazeta Gostyńska” 2002, nr 16, s. 32; nr 17, s. 32.

R. Glura, *Roman Tomaszewski (1935-2003) – gostyński regionalista*, „Nowa Gazeta Gostyńska” 2003, nr 19, s. 24.